

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Wojciech Kutyła

KSI-4101-007-01/2014

P/14/014

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/014 - <i>Prawidłowość sprawozdań finansowych w wybranych jednostkach budżetowych oraz ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę ich sporządzenia</i>
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontrolerzy	1. Jolanta Zielińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89650 z dnia 5 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Grzegorz Bąk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89651 z dnia 5 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4) 3. Tomasz Nowakowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89649 z dnia 5 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 5-6) 4. Agnieszka Kołakowska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 92768 z dnia 6 listopada 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 3440-3441)
Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Środowiska 00-922 Warszawa, ul Wawelska 52/54
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maciej Grabowski, Minister Środowiska (dowód: akta kontroli str. 212)
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2013 r. – 31 sierpnia 2014 r.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹ negatywnie fakt niesporządzenia przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania finansowego jednostki budżetowej za 2013 r., o którym mowa w § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości². Ministerstwo Środowiska (dalej MŚ) sporządziło natomiast „częstkowe” sprawozdania finansowe obejmujące operacje dotyczące wyodrębnionych przez kontrolowaną jednostkę obszarów działalności. Z uwagi na niesporządzenie przez kontrolowaną jednostkę, wymaganego przepisami, sprawozdania finansowego, kontroli NIK podlegały sprawozdania „częstkowe” i do nich odnosi się poniższa ocena. NIK negatywnie ocenia również fakt, że sprawozdania „częstkowe” (wobec niesporządzenia sprawozdania jednostki

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz.289).

budżetowej) nie zostały podpisane przez kierownika jednostki, tj. Ministra Środowiska.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości prowadzenie przez Ministerstwo Środowiska ksiąg rachunkowych za 2013 r. i sporządzone na ich podstawie „częstkowe” sprawozdania finansowe za 2013 r. Natomiast prowadzenie ksiąg rachunkowych za okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r. ocenia pozytywnie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę, Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła funkcjonowanie systemu kontroli zarządczej w zakresie gospodarki majątkowo-finansowej, organizację systemu rachunkowości, prawidłowość przeprowadzenia inwentaryzacji, prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzenia sprawozdania finansowego.

Na obniżenie oceny wpłynęły stwierdzone nieprawidłowości, których łączna suma odnosząca się do poszczególnych elementów sprawozdania wyniosła 0,6 % sumy bilansowej. Nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- nieznacznym zniekształceniu bilansu dysponenta III stopnia głównie poprzez nieutworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania wynikające z toczących się postępowań sądowych oraz niedokonanie odpisów aktualizujących należności krótko – i długoterminowych, a także zawyżenie wartości umorzenia wartości niematerialnych i prawnych;
- braku w księgach rachunkowych części wartości niematerialnych i prawnych przejętych po likwidacji Centrum Informacji o Środowisku (CIOŚ);
- nierzetelnym dokumentowaniu przeprowadzonej inwentaryzacji przez dysponenta I stopnia.
- nie w pełni skuteczny system kontroli zarządczej, w którym ustanowione mechanizmy kontroli nie stanowiły wystarczającej odpowiedzi na ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w istotnych obszarach działania jednostki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. System kontroli zarządczej w zakresie gospodarki majątkowo-finansowej

Opis stanu
faktycznego

System kontroli zarządczej w zakresie gospodarki majątkowo-finansowej Ministerstwa Środowiska oparto na sformalizowanych wzorach postępowania wynikających z uregulowań zewnętrznych (prawnych) jak również uregulowań wewnętrznych³, w tym zarządzeń, regulaminów i instrukcji itp. Ministerstwo

³ Zarządzenia Nr 17 Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2012 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Środowiska (Dz.Urz. MŚ z 2012 r., poz. 17 z późn. zm.); Zarządzenie Nr 39 z dnia 31 lipca 2013 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Środowiska (Dz.Urz. MŚ z 2013 r., poz. 49 z późn. zm.); Zarządzenie z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Środowiska (Dz.Urz. MŚ z 2014 r., poz. 39 z późn. zm.); Zarządzenie nr 12 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska z dnia 1 grudnia 2011 r. w sprawie przeprowadzania w Ministerstwie Środowiska naboru kandydatów do korpusu służby cywilnej na stanowiska niebędące wyższymi stanowiskami w służbie cywilnej; Zarządzenie nr 6 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania w Ministerstwie Środowiska naboru kandydatów do korpusu służby cywilnej na stanowiska niebędące wyższymi stanowiskami w służbie cywilnej; Zarządzenie Nr 5 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska z dnia 8 sierpnia 2012 r. w sprawie indywidualnych programów rozwoju zawodowego członków korpusu służby cywilnej w Ministerstwie Środowiska; Zarządzenie Nr 3 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska z dnia 11 lutego 2010 r. w sprawie ustalania systemu nagród finansowych i awansów członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w Ministerstwie Środowiska; Zarządzenie Nr 3 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska z dnia 5 czerwca 2013 r. w sprawie ustalania systemu nagród finansowych dla pracowników Ministerstwa Środowiska; Zarządzenie Nr 5 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie ustalania systemu nagród finansowych dla pracowników Ministerstwa Środowiska;

Środowiska zostało wyposażone w adekwatny sprzęt i oprogramowanie tworzące systemy informatyczne a pracownicy – w kontrolowanym obszarze, posiadają wiedzę merytoryczną. Zapewniono możliwości stałego doskonalenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji. Wszyscy pracownicy prowadzący i nadzorujący ewidencję księgową i rozliczeń resortu (dysponent I stopnia) oraz pracownicy prowadzący i nadzorujący ewidencję księgową i rozliczeń w Ministerstwie Środowiska (dysponent III stopnia) uczestniczyli w kursach, szkoleniach, studiach podyplomowych i innych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Departament Ekonomiczny i Biuro Finansowe odpowiedzialne za sprawozdawczość finansową, dysponują merytoryczną i stałą kadrą pracowników. W Ministerstwie Środowiska nie wprowadzono szczegółowych zasad oceny pracowników ani kodeksu etyki. W zakresie ocen członków korpusu służby cywilnej i etyki stosowane są powszechnie obowiązujące przepisy prawa. W 2013 r. 75,60% pracowników i 83,33% dyrektorów uznało, że dokonywane są wewnętrzne oceny pracowników (inne niż wynikające z ustawy o służbie cywilnej), a 88,04% pracowników i 100% dyrektorów wiedziało, jakie zachowania pracowników uznawane są w komórce organizacyjnej za nieetyczne.

Kontrolę instytucjonalną w Ministerstwie Środowiska wykonuje Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego. Zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Środowiska zadania związane z realizacją zadań Ministra w zakresie kontroli zarządczej zostały wydzielone z Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego (BKIAW) i zostały przeniesione do Departamentu Strategii i Komunikacji. W gestii BKIAW pozostała realizacja zadań Ministra w zakresie m.in. kontroli, audytu wewnętrznego oraz skarg i wniosków.

Zgodnie z § 1 pkt 2 zarządzenia Nr 58 Ministra Środowiska z dnia 4 października 2012 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie powołania Zespołu ds. Kontroli Zarządczej w Ministerstwie Środowiska⁴ obsługę organizacyjną Zespołu ds. Kontroli Zarządczej zapewnia Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego, a zgodnie z § 1 zarządzenia Nr 52 Ministra Środowiska z dnia 8 października 2013 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie powołania Zespołu ds. Kontroli Zarządczej w Ministerstwie Środowiska⁵ sekretarzem Zespołu jest specjalista w Biurze Kontroli i Audytu Wewnętrznego, osoba na Stanowisku ds. Koordynacji Kontroli Zarządczej. Jednocześnie, zgodnie z § 17 pkt 2 zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Środowiska, które weszło w życie z dniem 11 czerwca 2014 r., realizacja zadań Ministra w zakresie kontroli zarządczej należy do zadań Departamentu Strategii i Komunikacji, a Sekretarz Zespołu w dniu 10 września 2014 r. był pracownikiem tego Departamentu. Pomimo powyższego, zgodnie z opisem stanowiska pracy Sekretarza Zespołu był on zatrudniony na stanowisku Koordynatora kontroli zarządczej w Biurze Kontroli i Audytu Wewnętrznego. Opis stanowiska ww.

Zasady dotyczące podnoszenia kwalifikacji przez pracowników Ministerstwa Środowiska ze stycznia 2011 r. i maja 2013 r.;

Procedury związane z udziałem pracowników zaangażowanych w obsługę PO liŚ w formach podnoszenia kwalifikacji, finansowanych w ramach pomocy technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko z dnia 5 czerwca 2012 r.;

Procedura dotycząca udziału pracowników zaangażowanych we wdrażanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) na lata 2009-2014 w formach podnoszenia kwalifikacji, finansowanych odpowiednio w ramach pomocy technicznej PO liŚ oraz kosztów zarządzania MF EPOG i NMF z dnia 20 września 2013 r. oraz z dnia 31 grudnia 2013 r.;

Wytyczne w sprawie zasad i trybu sprawowania nadzoru przez komórki organizacyjne Ministerstwa Środowiska nad jednostkami organizacyjnymi podległymi lub nadzorowanymi przez Ministra Środowiska zatwierdzone przez Ministra Środowiska we wrześniu 2013 r.

⁴ Dz.Urz. MŚ z 2012 r., poz. 59.

⁵ Dz.U. MŚ z 2013 r., poz. 62.

pracownika jako pracownika Departamentu Strategii i Komunikacji został zatwierdzony w dniu 6 października 2014 r., jednakże do dnia 9 października 2014 r. nie potwierdził on, iż zapoznał się z tym opisem. Dyrektor Generalny Ministerstwa Środowiska wyjaśniła, że przygotowanie ponad 20 projektów opisów stanowisk pracy w Departamencie Strategii i Komunikacji nastąpiło na przełomie sierpnia i września 2014 r. Projekty tych opisów (łącznie 21 projektów) weryfikowane były przez Biuro Kadr i Szkoleń, które zgłosiło poprawki do otrzymanych projektów. Nie były to jedyne projekty, które weryfikowało Biuro w tym okresie. Po zakończeniu uzgodnień i podpisaniu projektu przez Dyrektora Departamentu Strategii i Komunikacji, możliwe było zatwierdzenie opisu stanowiska zajmowanego przez ww. pracownika, które nastąpiło 6 października 2014 r. Minister Środowiska wyjaśnił, że „(...) prace nad nowelizacją zarządzenia zostały podjęte na przełomie sierpnia i września w trybie konsultacji roboczych. Zmiana (...) nie została wprowadzona z uwagi na brak konieczności zwoływania Zespołu w okresie od 10 czerwca do 10 października br. W dniu 13 października Departament Strategii i Komunikacji przekazał do Departamentu Prawnego projekt nowego zarządzenia z prośbą o dalsze procedowanie.”

Elementem kontroli zarządczej w Ministerstwie Środowiska jest proces identyfikowania, analizy i zarządzania ryzykiem w poszczególnych komórkach organizacyjnych. Ryzyka identyfikowane są na poziomach komórek organizacyjnych (Departamentów, Biur) i tam też są sporządzane rejestry ryzyk. W MŚ nie został utworzony wspólny rejestr ryzyk nieakceptowalnych, lecz bazę stanowiły rejestry ryzyk komórek organizacyjnych MŚ. Zidentyfikowanymi ryzykami w obszarze swojej działalności zarządzali Właściciele Ryzyk, którzy złożyli oświadczenia częściowe o stanie kontroli zarządczej za 2013 r.

W Oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej Ministra Środowiska za rok 2013, Minister Środowiska ocenił, że w działach administracji rządowej – gospodarka wodna i środowisko w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza. Zastrzeżenia do funkcjonowania kontroli zarządczej dotyczyły m.in. nieefektywnego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem.

W Departamencie Ekonomicznym zdefiniowano m.in. następujące grupy ryzyk: błędy i opóźnienia w dokumentach przekazywanych przez jednostki podległe i nadzorowane, niewłaściwa współpraca z jednostkami i komórkami organizacyjnymi, problemy techniczno-organizacyjne, niedobór wykwalifikowanej i doświadczonej kadry. W Biurze Finansowym zdefiniowano następujące grupy ryzyk: błędy i nieterminowe przekazywanie dokumentów, nieprawidłowa ewidencja wydatku w systemie finansowo-księgowym, brak zastępowalności pracowników.

W 2014 r. ryzyka identyfikowane są do zadań określonych w Jednostkowych Planach Działalności komórek organizacyjnych MŚ w wyniku czego rejestry ryzyk zostały powiązane z planami działalności. Po przeprowadzonej reorganizacji w MŚ ryzyka zidentyfikowane na początku 2014 r. zostaną zweryfikowane przez nowych Właścicieli Ryzyk oraz poddane analizie.

(dowód: akta kontroli, str. 214-218, 1058-1087, 1580-1586, 1729-1736)

W 2013 r. przeprowadzono audyt „Ocena realizacji działań prowadzonych w zakresie bezpieczeństwa informacji w Ministerstwie Środowiska”. Działanie systemu środowiska IT w zakresie gospodarki majątkowo-finansowej opisane zostało w instrukcjach użytkownika Systemu QUORUM oraz w Sprawozdaniu z ww. zadania audytowego. W sprawozdaniu tym określono także ryzyka funkcjonowania systemu informacyjnego w MŚ.

(dowód: akta kontroli str. 625-674)

W Ministerstwie Środowiska zostały ustanowione zasady i procedury kontroli finansowej, jednakże nadzór nad czynnościami kontrolnymi ogranicza się do analizowania okresowych sprawozdań budżetowych oraz – raz do roku – do zweryfikowania sprawozdania finansowego Ministerstwa Środowiska – dysponenta III stopnia – w oparciu o zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej na dzień 31 grudnia 2013 r. przez dysponenta głównego.

Zdaniem NIK, system kontroli zarządczej zaprojektowano w istotnym zakresie w sposób adekwatny do charakteru działalności jednostki lecz nie był on w pełni skuteczny, tj. nie chronił od błędów lub nie pozwalał na ich ujawnienie i korektę, o czym świadczą stwierdzone nieprawidłowości w pozostałych obszarach kontroli.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak uregulowania w zakresie postępowania w obszarze nabywania przez Ministerstwo Środowiska majątkowych praw autorskich o nieokreślonej wartości;
2. brak mechanizmów bieżącego aktualizowania posiadanych wartości niematerialnych i prawnych;
3. nieuregulowanie trybu tworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania;
4. brak mechanizmów kontroli dotyczących prawidłowości dokonywanych odpisów aktualizujących należności.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem NIK środowisko kontroli w MŚ nie wpływa pozytywnie na skuteczność kontroli zarządczej. W opinii NIK, w obszarach działania MŚ występują następujące ryzyka:

- a) częste zmiany regulaminu organizacyjnego stwarzają ryzyko perturbacji w wykonywaniu zadań (przenoszenie kompetencji, spory kompetencyjne pomiędzy jednostkami, brak poczucia stabilności pracy, np. inne wymagania nowych przełożonych);
- b) zatrudnienie pracownika, którego kwalifikacje nie w pełni odpowiadają wymaganiom dla danego stanowiska pracy – na skutek „szablonowego” określania wymaganych kwalifikacji;
- c) możliwość opóźnień w realizacji zadań, na skutek nieprecyzyjnego określenia zakresu pracy pracownika, co w jego przekonaniu powodowało zwiększenie tego zakresu w stosunku do tego, jak był on rozumiany przez pracownika. W konsekwencji może to powodować sytuacje konfliktowe pomiędzy pracownikiem a jego przełożonym;
- d) brak kodeksu etyki pracowników Ministerstwa może wpływać negatywnie na identyfikowanie się pracowników z zadaniami jednostki.

Zdaniem NIK brak w procedurach kontroli finansowej ustanowienia obowiązku przekazywania do Biura Finansowego umów, w wyniku których Ministerstwo Środowiska nabywa majątkowe prawa autorskie o nieokreślonej wartości, przekłada się negatywnie na zakres wiedzy Biura Finansowego w tym obszarze i może skutkować rozbieżnością pomiędzy stanem faktycznym a zapisami w ewidencji księgowej. Konsekwencją braku takich procedur było to, że umowa z dnia 26 czerwca 2013 r. dotycząca przeniesienia na MŚ autorskich praw majątkowych została przekazana do Biura Finansowego dopiero w dniu 25 września 2014 r., w czasie kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 718 -866, 1613, 1630-1631)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Organizacja systemu rachunkowości

Opis stanu faktycznego

W Ministerstwie Środowiska księgi rachunkowe prowadzone są przez dwie komórki organizacyjne: Departament Ekonomiczny obsługujący dysponenta części budżetowych: 22 – Gospodarka wodna i 41 – Środowisko oraz Biuro Finansowe obsługujące dysponenta III stopnia. Wyodrębnione komórki organizacyjne sporządzają oddzielne „cząstkowe” sprawozdania finansowe.

(dowód: akta kontroli str. 610-611, 626-674, 768-866)

Księgi rachunkowe dla dysponenta części oraz dysponenta III stopnia prowadzone są w oparciu o aktualną dokumentację, o której mowa w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶ (dalej uor lub ustawa o rachunkowości), opisującą przyjęte przez Ministerstwo Środowiska zasady (politykę) rachunkowości⁷ oraz inne dokumenty takie jak instrukcje i zarządzenia wewnętrzne⁸. Dokumentacja ta spełnia podstawowe wymogi określone w art. 10 uor, z zastrzeżeniem dotyczącym: nieuregulowania sposobu postępowania z umowami, po wykonaniu których Ministerstwo Środowiska nabywa majątkowe prawa autorskie oraz innych nieprawidłowości opisanych w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

Przyjęte zasady rachunkowości są zasadne i adekwatne do charakteru działalności jednostki.

W szczególności w dokumentacji opisano metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Ustalono również wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych. Opisano system informatyczny podając wykaz programów, procedur lub funkcji, wraz z opisem algorytmów i systemu przetwarzania danych oraz konkretnych programowych zasad ochrony przyjętych do stosowania w Ministerstwie Środowiska. W dokumentacji opisano również przyjęty w jednostce system służący ochronie danych i ich zbiorów. Uwagi do przechowywania danych księgowych w tym dostępu i ochrony tych danych zawarte zostały w Sprawozdaniu z zadania audytowego p.n. „Ocena realizacji działań prowadzonych w zakresie bezpieczeństwa informacji w Ministerstwie Środowiska” z grudnia 2013 r., w którym zawarto zalecenia i terminy ich realizacji.

Księgi rachunkowe prowadzone są przy pomocy systemu Programu QUORUM zapewniającego, automatyzację procesów księgowych (w tym pobieranie bądź przenoszenie danych pomiędzy księgami rachunkowymi w przypadku prowadzenia tych ksiąg odrębnie dla określonych typów zdarzeń lub obszarów działalności jednostki) i sprawozdawczości finansowej. W opisach (instrukcjach) ww. programu jednoznacznie określono procesy księgowe dokonywane automatycznie (wraz z algorytmami) bez

⁶ Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.

⁷ W Ministerstwie Środowiska obowiązują dwie polityki rachunkowości:

- Polityka rachunkowości Ministra Środowiska jako dysponenta części budżetowej 22 – Gospodarka wodna i części 41 – Środowisko z dnia 22 listopada 2013 r. zatwierdzona z upoważnienia Ministra, przez Panią Anetę Wilmańską Podsekretarza Stanu w MS - stosowana przez dysponenta I stopnia oraz
- Polityka rachunkowości oraz procedury kontroli finansowej Ministerstwa Środowiska zatwierdzone przez Panią Magdalenę Tarczewską-Szymańską Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska w dniu 10 października 2013 r. zmienione w dniu 5 marca 2014 r. – stosowane przez dysponenta III stopnia.

⁸ Zarządzenie Nr 60 Ministra Środowiska z dnia 22 października 2012 r. w sprawie instrukcji inwentaryzacyjnej Ministerstwa Środowiska (Dz.Urz. MŚ z 2012 r., poz. 61).

możliwości ręcznego dokonywania w nich zmian. System QUORUM tworzy zintegrowany system informatyczny poprzez zestaw modułów, m.in. finansowo-księgowy, kadry, płace, środki trwałe, magazyn, Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

(dowód: akta kontroli str. 610-611, 625-674, 768-866)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W wyniku badania poprawności przyjętych stawek amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych oraz środków trwałych stwierdzono, że wykorzystywany system QUORUM do wygenerowania dokumentu Kartoteka środka trwałego i naliczania amortyzacji jest wadliwy. System ten ma również ograniczone możliwości sporządzania różnych zestawień, w tym na potrzeby kontroli.

Po wprowadzeniu do ww. systemu danych dotyczących m.in. daty nabycia środka trwałego, jego wartości początkowej oraz okresu i stawki amortyzacji powinna być automatycznie naliczana miesięczna kwota amortyzacji. W toku kontroli stwierdzono, że dokonywane korekty w Kartotece środka trwałego były przez system rozpoznawane jako kolejne miesięczne naliczenie amortyzacji, np. rejestrator Sanyo (ST-623-030131), system telewizji dozorowej (ST-623-068458), System Videokonferencyjny (ST-808-068413), a za okres błędnej zmiany wartości środka trwałego zostało naliczone umorzenie, np. macierz dyskowa EMC VNX 5300 (ST-491-067905), laptop HP Ultrabook Folio 13 (ST-491-068022). Ponadto stwierdzono brak systemowego ciągłego naliczania umorzenia niektórych wartości niematerialnych i prawnych oraz środków trwałych, które było ręcznie wprowadzane przez pracownika MŚ, np. Licencja Veeam Mangument Suite (Opr-068478), skaner Fujitsu FI-6010N (ST-491-064985), jednostka centralna HP Compaq (ST-491-000136). Ponadto, system nie jest dostosowany do jednorazowego umorzenia w całości wartości środka trwałego. Określenie w Kartotece amortyzacji bilansowej w wielkości 100% powoduje systemowe naliczanie amortyzacji w wysokości 1/12 wartości środka trwałego każdego miesiąca danego roku. System zezwala na ręczne określenie stawki amortyzacyjnej, która nie musi być zgodna ze stawką widoczną na wydruku Kartoteki, np. dla całościowego jednorazowego umorzenia wpisana stawka amortyzacji to „0” (np. Jednostka centralna NNT W975M WYP-070494).

(dowód: akta kontroli, str. 1575-1576, 3304, 3833-3838)

Zdaniem NIK niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do usunięcia wadliwego funkcjonowania systemu QUORUM w zakresie kartotek środków trwałych.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w zbadanym obszarze.

3. Inwentaryzacja

Opis stanu
faktycznego

W Ministerstwie Środowiska roczną inwentaryzację za 2013 r. u dysponenta III stopnia przeprowadzono na podstawie zatwierdzonego, przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska, wniosku Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego w Ministerstwie Środowiska oraz Głównego Księgowego Ministerstwa, o przeprowadzenie inwentaryzacji w MŚ według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. sporządzonego na podstawie § 1 ust. 1 zarządzenia Ministra Środowiska w sprawie instrukcji inwentaryzacyjnej Ministerstwa Środowiska.

Na podstawie uregulowania zawartego w Polityce rachunkowości dysponenta I stopnia (dział I, punkt 17) inwentaryzacja aktywów i pasywów dysponenta I stopnia została przeprowadzona zgodnie z pisemnym poleceniem Głównego Księgowego dysponenta I stopnia.

Terminy i częstotliwość przeprowadzenia inwentaryzacji, określone w art. 26 ust. 1 i 3 uor zostały zachowane, a sposób jej przeprowadzenia zgodny był ze sposobem określonym w art. 26 ust.1 uor. Objęto nią wszystkie składniki aktywów i pasywów i rzetelnie udokumentowano, z wyjątkiem udokumentowania inwentaryzacji przeprowadzonej przez dysponenta I stopnia.

Na podstawie zatwierzonego, przez Dyrektora Generalnego MŚ, wniosku Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego, inwentaryzację metodą spisu z natury przeprowadzono w formie inwentaryzacji ciągłej dokonując spisu z natury w zakresie gotówki, środków transportu oraz budynków i lokali. Inwentaryzacja pozostałych składników majątku podlegających spisowi z natury, poza gotówką, została rozłożona w czteroletnim okresie. Stan na dzień 31 grudnia 2013 r. tych składników majątkowych został ustalony w drodze weryfikacji zapisów księgowych z odpowiednimi dokumentami.

W wyniku przeprowadzenia inwentaryzacji wartości niematerialnych i prawnych ustalono różnice inwentaryzacyjne w łącznej kwocie per saldo 395,9 tys. zł wartości początkowej. Przyczynami ich powstania były: oprogramowania pozostające w ewidencji księgowej nieużytkowane przez pracowników MŚ lub wygasłe licencje (406,2 tys. zł) oraz niewprowadzone do ewidencji nabyte przez MŚ prawa autorskie do strony internetowej oraz znaku towarowego firmującego tę stronę (10,3 tys. zł). Różnice, ujęto w księgach rachunkowych, wyjaśniono i rozliczono w księgach rachunkowych 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1071-1076, 1333-1410, 1431-1436, 1458-1462, 1465-1466, 1668-1672, 1745-1757)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezweryfikowanie błędnego umorzenia trzech pozycji wartości niematerialnych i prawnych zawyżających wartość umorzenia o łączną kwotę 31.204,37 zł oraz nieujęcia w księgach rachunkowych części wartości niematerialnych i prawnych przejętych po likwidacji Centrum Informacji o Środowisku, co zostało szczegółowo opisane w części 5 wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 1653-1655, 3881-3906)

2. Dysponent I stopnia nie sporządził protokołów weryfikacji sald dla poszczególnych kont analitycznych prezentujących wartość przed i po weryfikacji. Wzmianka o weryfikacji dokonana została w „Protokole inwentaryzacji dokonanej według stanu na 31 grudnia 2013 r.” w części „Ustalenia” oraz w udzielonych wyjaśnieniach.

Art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości nakłada m.in. obowiązek odpowiedniego udokumentowania i powiązania z zapisami ksiąg rachunkowych wyników inwentaryzacji.

(dowód: akta kontroli str. 1220-1224, 1226-1333, 1572-1573, 1692-1705)

Główny Księgowy dysponenta I stopnia wyjaśniła, iż:

„Zestawienia obrotów i sald w zakresie kont rozrachunkowych wygenerowane zostały z systemu finansowo-księgowego w szczególności do operacji, co

w momencie nieotrzymania zwrotnego potwierdzenia salda, pozwoliło to na zweryfikowanie każdej z ujętych w nich kwot z dokumentem stanowiącym podstawę ujęcia w księgach. Pracownik odpowiedzialny za przeprowadzenie inwentaryzacji dokonał kompletnej i szczegółowej weryfikacji sald z dokumentami, zaś jej wyniki zawarł w Protokole z inwentaryzacji dokonanej według stanu na 31 grudnia 2013 roku: „...dokonano weryfikacji sald według posiadanej dokumentacji. Weryfikacja nie wykazała różnic.” i potwierdzając powyższe własnoręcznym podpisem.

Sposób ujęcia w protokole wyników przeprowadzonej weryfikacji, tj. w zestawieniu lub w drodze dodania objaśnienia pod zestawieniem, nie ma znaczenia. Istotne jest to, że potwierdza stan faktyczny i zakres zrealizowanych czynności. Sporządzony protokół pozwala natomiast na identyfikację kontrahentów, w stosunku do których dokonana została weryfikacja w drodze potwierdzenia sald („zgodne”/„niezgodne”) oraz według dokumentów („nie otrzymano do 15.01.2014 r.”) oraz:

„Odnosząc się do pytania dotyczącego protokołów weryfikacji sald dla poszczególnych kont analitycznych pragnę poinformować, iż sporządzanie dodatkowych protokołów inwentaryzacyjnych dla poszczególnych wygenerowanych zestawień obrotów i sald kont analitycznych nie jest obligatoryjne, jeżeli wyniki przeprowadzonej weryfikacji sald są zawarte w Protokole z inwentaryzacji dokonanej według stanu na 31 grudnia 2013 roku poprzez zapis, iż weryfikacja została dokonana i nie wykazała różnic. W przypadku, gdyby podczas weryfikacji kont analitycznych stwierdzono różnice, wówczas sporządzony zostałby odpowiedni protokół dokumentujący zidentyfikowaną różnicę.”

(dowód: akta kontroli str. 1220-1224, 1226-1275, 1328-1331)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Wobec braku, w procedurach kontroli finansowej, całościowego uregulowania kwestii nabywania przez Ministerstwo Środowiska wartości niematerialnych i prawnych, NIK z uznaniem przyjmuje działania podjęte przez Biuro Finansowe w formie dodatkowej weryfikacji, w ramach przeprowadzonej inwentaryzacji, stanu wartości niematerialnych i prawnych polegających na zaktualizowaniu tego stanu w ewidencji księgowej na podstawie informacji z właściwych departamentów i biur Ministerstwa Środowiska.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

4. Księgi rachunkowe

Księgi rachunkowe za 2013 r.

Opis stanu faktycznego

W Ministerstwie Środowiska prowadzone są wyodrębnione księgi rachunkowe, w których ujmowane są operacje/zdarzenia gospodarcze wyodrębnionych grup zdarzeń właściwych dla dysponenta części oraz dla dysponenta III stopnia. W każdym systemie ksiąg rachunkowych dane bilansu zamknięcia za 2012 r. zostały prawidłowo wprowadzone do ksiąg rachunkowych jako bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2013 r.

Zapisy kont księgowych i dziennika były zgodne z zestawieniem obrotów i sald za 2013 r.

Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, podlegające księgowaniu, z wyjątkiem niżej opisanych przypadków, zostały prawidłowo udokumentowane, tj. w sposób kompletny i przejrzysty. Dowody księgowe odpowiadały wymogom uor, zawierały potwierdzenie przeprowadzenia kontroli formalnej i merytorycznej oraz zawierają wskazanie okresu którego dotyczą. Posiadały podpisy stwierdzające ich zakwalifikowanie do ujęcia w księgach oraz dekretację, z uwzględnieniem zapisu art. 21 ust. 1a pkt 2 uor.

Zdarzenia gospodarcze, z wyjątkiem niżej opisanych przypadków, poprawnie ujmowano w księgach rachunkowych – na podstawie dowodów księgowych – na odpowiednich kontach, zgodnie z treścią ekonomiczną tych zdarzeń, we właściwym okresie sprawozdawczym⁹, zgodnie z zasadą memoriału i współmierności.

Zasady rachunkowości stosowane były w sposób ciągły. Księgi rachunkowe, z wyjątkiem opisanych niżej przypadków, były prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str. 1880, 2308, 2405-2446, 2991-2992)

Księgi rachunkowe za 2014 r.

Dane bilansu zamknięcia za 2013 r. prawidłowo zostały wprowadzone jako bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2014 r. Zapisy kont księgowych i dziennika były zgodne z zestawieniem obrotów i sald za okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 2013 r.

Nieprawidłowości w prowadzeniu ksiąg rachunkowych, za okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 2014 r., nie stwierdzono.

(dowód: akta kontroli str. 1880, 2308)

Za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości odpowiedzialność, o której mowa w art. 4 ust. 5 uor, wobec niepowierzenia tej odpowiedzialności na piśmie innej osobie za jej zgodą, ponosi kierownik jednostki.

Minister Środowiska powierzył, w formie pisemnej, obowiązki wynikające z ustawy o rachunkowości Dyrektorowi Generalnemu MŚ, bez przywołania ww. przepisu.

Natomiast obowiązki i odpowiedzialność w zakresie wynikającym z art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰ zostały powierzone Głównemu Księgowemu Ministerstwa oraz Głównemu Księgowemu dysponenta I stopnia.

(dowód: akta kontroli str.1731-1736)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. niewłaściwe ujęcie w ewidencji księgowej 350 pozycji wartości niematerialnych i prawnych.

W dniu 17 grudnia 2013 r. na koncie 020 – wartości niematerialne i prawne ujęto: „Zdjęcia satelitarne ortofotomapy z prawami autorskimi – 1 kpl” (Opr-068619) w cenie nabycia 24.600 zł, pomimo iż prawa autorskie były przypisane do każdego zdjęcia osobno.

Tego samego dnia nastąpiło umorzenie autorskich praw majątkowych do ww. zdjęć satelitarnych, pomimo że w Kartotece środka trwałego dot. tych praw

⁹ Między innymi, na podstawie przeglądu analitycznego sprawdzono zapisy za okres od stycznia do kwietnia 2013 r. pod kątem istnienia zapisów dotyczących operacji 2012 r. oraz zapisy za okres od stycznia do kwietnia 2014 r. pod kątem istnienia zapisów operacji za 2013 r.

¹⁰ Dz.U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.

autorskich określono, iż powinna być zastosowana roczna 50% stawka amortyzacji.

Zgodnie z opisem konta 071 – „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych” zawartym w załączniku nr 2 – *Zakładowy Plan Kont w Ministerstwie Środowiska do Polityki Rachunkowości oraz Procedur Kontroli Finansowej Ministerstwa Środowiska* zatwierdzonej przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska w dniu 2 października 2013 r. „Okres umorzenia wartości niematerialnych i prawnych wynosi 24 miesiące”.

Księgowania dokonała Inspektor w Wydziale Księgowości i Płac w Biurze Dyrektora Generalnego

(dowód: akta kontroli, str. 718-866, 1174, 1821- 1875)

Inspektor w Wydziale Księgowości i Płac wyjaśniła, że w systemie została pomyłkowo wprowadzona i nie została usunięta wartość stawki umorzeniowej w wysokości 50%. Na wydruku kartoteki środka trwałego pozostała więc stawka 50%, co nie miało przełożenia na faktycznie zastosowaną stawkę, ponieważ system nie wymuszał zastosowania wpisanej stawki. Dla określenia stawki umorzenia brano była wartość (cena) pojedynczych zdjęć. Umorzenie naliczono 100%. Ze względu na ilość poszczególnych pozycji wpis do ewidencji wprowadzono jedną pozycją. Zeznała także, że „Ewidencja środków trwałych odbywa się w ten sposób, że pracownik Wydziału Logistyki w BDG wprowadza do systemu QUORUM informację o nabyciu środka trwałego, określając jego wartość początkową i okres amortyzacji. Następnie przekazuje mi kopie dokumentów tego środka trwałego w wersji papierowej. (...) Na podstawie tych dokumentów wypełniam w systemie QUORUM dokument Kartoteka środka trwałego – Rejestr kartotek ST – środek trwały, symbol KŚT. Wypełniając ten dokument weryfikuję okres amortyzacji i stawkę amortyzacji podane przez pracownika Wydziału Logistyki w BDG (...) Wypełniony przeze mnie dokument nie jest drukowany, ani nie jest przesyłany do innej osoby w celu jego sprawdzenia i zatwierdzenia. Nie wymaga tego procedura. (...) Główny księgowy Ministerstwa Środowiska ma wgląd do modułu „Środki trwałe” systemu QUORUM i może w każdej chwili zweryfikować poprawność dokonanych przeze mnie zapisów. W okresie od 1 stycznia 2013 r. do dnia dzisiejszego Główny Księgowy Ministerstwa kilkakrotnie prosiła mnie o sprawdzenie i zweryfikowanie prawidłowości dokonanych przeze mnie zapisów. W każdym przypadku zapisy były prawidłowe, a mimo to w wydruku zestawień – nie pamiętam, jakie go były zestawienia – były błędne dane, tzn. system pokazywał inne dane niż były zaksięgowane w kartotece. Formalnie dokument Kartoteka Środka Trwałego nie jest przez nikogo sprawdzany ani zatwierdzany. System QUORUM nie wymusza powiadomienia moich przełożonych o dokonanych przeze mnie operacjach dotyczących środków trwałych, ani też z procedury nie wynika, bym musiała ten dokument drukować i przedkładać do sprawdzania i zatwierdzenia.

(dowód: akta kontroli, str. 1661-1662 1876-1879)

Skutkiem nieprawidłowości jest wykazanie w księgach rachunkowych danych nieodzwierciedlających stanu faktycznego – wykazanie jednej wartości niematerialnej i prawnej zamiast 350 oraz ceny nabycia, a także ujęcie w księgach niewłaściwej stawki amortyzacji.

2. Błędy kwot umorzenia trzech pozycji wartości niematerialnych i prawnych.
3. Brak w księgach rachunkowych części wartości niematerialnych i prawnych przejętych po likwidacji CIOŚ.

4. Brak utworzenia odpisów aktualizujących na należności krótko- i długoterminowe.
5. Nieprawidłowe ujęcie zobowiązania na koncie 234.
6. Nieutworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania wynikające z toczących się przeciwko Ministrowi/Ministerstwu postępowań sądowych.

Nieprawidłowości wymienione w punktach 2–6 zostały szczegółowo opisane w części 5 wystąpienia pokontrolnego.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

5. Sprawozdanie finansowe za 2013 r.

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto „cząstkowe” sprawozdania finansowe Ministerstwa Środowiska sporządzone za 2013 r.

Kontrolowana jednostka sporządziła następujące sprawozdania „cząstkowe”:

- a) sprawozdanie dotyczące dysponenta głównego obejmujące: bilans o sumie aktywów i pasywów w kwocie 1.582.451.035,22 zł; rachunek zysków i strat wykazujący zysk netto w kwocie 489.116.278,42 zł; zestawienie zmian funduszu jednostki wykazujące stan funduszu w kwocie 1.541.748.483,67 zł;
- b) sprawozdanie dotyczące dysponenta III stopnia obejmujące: bilans o sumie aktywów i pasywów w kwocie 611.191.069,60 zł; rachunek zysków i strat wykazujący zysk netto w kwocie 819.519.678,74 zł; zestawienie zmian funduszu jednostki wykazujące stan funduszu w kwocie (minus) -28.787.600,28 zł.

Bilans na dzień 31 grudnia 2013 r.

W sprawozdaniu finansowym obejmującym operacje właściwe dla dysponenta III stopnia wykazano:

Wartości niematerialne i prawne

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano wartości niematerialne i prawne w łącznej kwocie 667.526,01 zł (wartość początkowa 9.629.411,42 zł, umorzenie 8.961.885,41 zł), z tego licencje o wartości 9.562.491,50 zł oraz pozostałe o wartości 66.919,92 zł.

Do wartości niematerialnych i prawnych prawidłowo zakwalifikowano nabyte licencje na oprogramowanie użytkowe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok. Nie stwierdzono przypadków kwalifikowania do wartości niematerialnych i prawnych licencji na oprogramowanie systemowe oraz użytkowe w wersji OEM.

Wartości niematerialne i prawne wyceniono w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe. Kontrolowana jednostka nie tworzyła odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości, gdyż nie wystąpiły okoliczności uzasadniające ich utworzenie w odniesieniu do wartości niematerialnych i prawnych.

Stawki amortyzacyjne stosowano zgodnie z zasadą określoną w przyjętych przez jednostkę zasadach (polityce) rachunkowości, poza przypadkami opisanymi w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego. W 2013 r. naliczono amortyzację w kwocie 981.262,57 zł, prawidłowo odniesiono ją w ciężar kosztów i wykazano w rachunku zysków i strat.

Ewidencja analityczna dla wartości niematerialnych i prawnych prowadzona w postaci ksiąg inwentarzowych (kartotek wartości niematerialnych i prawnych z naliczonym umorzeniem) zgodna była z ewidencją syntetyczną.

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 872-875, 1163-1196, 1870-1875, 1880, 3833-3838, 3872-3880)

Środki trwałe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano wartości środków trwałych w łącznej kwocie 7.177.890,97 zł (wartość początkowa 28.930.457,78 zł, umorzenie 21.752.566,81 zł).

Przyjęcie środków trwałych do używania prawidłowo udokumentowano, określając między innymi grupę rodzajową środków trwałych i stawkę amortyzacyjną, zgodną z określonymi w przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości. W 2013 r. naliczono amortyzację w kwocie 1.217.571,78 zł, prawidłowo odniesiono ją w ciężar kosztów i wykazano w rachunku zysków i strat.

Do środków trwałych prawidłowo zakwalifikowano rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Nie stwierdzono przypadków kwalifikowania do środków trwałych niekompletnych składników majątku.

Środki trwałe wyceniono w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonych o odpisy umorzeniowe. Kontrolowana jednostka nie tworzyła odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości, gdyż nie wystąpiły okoliczności uzasadniające ich utworzenie w odniesieniu do tych składników majątku. Wartość początkową środków trwałych zwiększano o nakłady poniesione na ich ulepszenie.

Ewidencja analityczna dla środków trwałych prowadzona w postaci ksiąg inwentarzowych (kartotek środków trwałych z naliczonym umorzeniem) zgodna była z ewidencją syntetyczną.

Podatek od nieruchomości położonych przy ul. Wawelskiej 52/54, ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 23 i ul. Szczęśliwickiej 60 (grunty i budynki) w kwocie 157.941 zł za 2013 r. oraz w kwocie 99.040 zł za okres styczeń – sierpień 2014 r. (ul. Wawelska 52/54, ul. Szczęśliwicka 60) został zadekretowany i zaksięgowany na koncie 201 – *Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami* zamiast na koncie 225 – *Rozrachunki z budżetami*, zgodnie treścią Zakładowego Planu Kont. W toku kontroli podatek od nieruchomości za okres styczeń-sierpień 2014 r. został przeksięgowany na konto 225. Zaksięgowanie podatku od nieruchomości w księgach rachunkowych 2013 r. na koncie 201 nie miało wpływu na dane prezentowane w sprawozdaniu finansowym.

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 872-875, 893-1055, 1091-1092, 1880, 3211, 3249-3278, 3793-3822, 3828, 3833-3844, 3921-3941, 4800-4804)

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2013 r. wykazano w łącznej kwocie 39.975,00 zł. Wyceniono je w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem. Kontrolowana jednostka nie tworzyła odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości, gdyż nie wystąpiły okoliczności uzasadniające ich utworzenie w odniesieniu do tych składników majątku.

W ramach środków trwałych w budowie realizowano: wykonanie dokumentacji instalacji wentylacji i klimatyzacji w budynku Wawelska 52/54 – kwota 7.380 zł, usługę doradczą w zakresie realizacji inwestycji "Termomodernizacja budynku Ministerstwa

Środowiska przy ul. Wawelskiej 52/54 w Warszawie" – nadzór autorski – kwota 1.845 zł, opracowanie koncepcji przebudowy sali konferencyjnej nr 163 w budynku Wawelska 52/54 – kwota 30.750 zł (bilans otwarcia).

W kontrolowanym okresie realizację inwestycji wieloletnich kontynuowano, nie wystąpiły inwestycje zaniechane.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 1196-1214, 3212-3213, 3231, 3823-3827, 3830)

Należności długoterminowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano kwotę 601.648.394,01 zł. Kwota była zawyżona o 10.368,00 zł ze względu na nieutworzenie odpisów aktualizujących wartość należności. Ww. kwota nieutworzonych odpisów aktualizujących wynika z:

- 4.147,20 zł – umowa nr 182/IG/2005/1,
- 6.220,80 zł – umowa nr 291/IG/2007

i dotyczy kontrahentów, którzy zalegali z terminowym regulowaniem należności bieżących.

Należności długoterminowe wyceniono w kwocie wymaganej zapłaty.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 3533-3540, 3546-3677, 3679-3721, 3722-3776, 3778-3780, 3788-3792, 4822-4823)

Wartość mienia zlikwidowanych jednostek

Ministerstwo Środowiska, na podstawie zgody Ministra Skarbu Państwa¹¹, przejęło nieodpłatnie mienie ruchome znajdujące się w posiadaniu likwidowanej państwowej jednostki budżetowej – CIOŚ o wartości netto 422.370,54 zł. Po analizie dokumentacji, przeprowadzonej przez Głównego Księgowego Ministerstwa, okazało się że wartość środków trwałych została wykazana w protokole zdawczo-odbiorczym na podstawie protokołów inwentaryzacyjnych, gdzie mienie zostało wycenione w wartości netto na dzień 31 lipca 2012 r., podczas gdy likwidacja CIOŚ zakończyła się z dniem 31 grudnia 2012 r.¹². Ponadto, w protokołach zdawczo-odbiorczych, nie zostały uwzględnione wartości niematerialne i prawne. Na dzień 31 grudnia 2012 r. ustalono wartość netto: środków trwałych na kwotę 167.484,90 zł oraz wartości niematerialnych i prawnych na kwotę 173.668,35 zł. Skorygowaną łączną wartość netto mienia przejętego po likwidacji CIOŚ w kwocie 341.153,25 zł wprowadzono do ewidencji księgowej na konto 015 oraz 855 i została wykazana w bilansie dysponenta III stopnia sporządzonym na dzień 31 grudnia 2013 r. jako stan na początek roku.

(dowód: akta kontroli str. 1632-1660, 3849, 3881-3906, 4816-4821)

Zapasy

Zapasy wykazane na dzień 31 grudnia 2013 r. w kwocie 395.127,33 zł obejmowały wyłącznie materiały, w tym materiały biurowe stanowiły 24,5% całości zapasów.

Ewidencja zapasów materiałów znajdujących się w magazynie jednostki prowadzona była na koncie 310 – *Materiały*, gdzie ujmowano przychody i rozchody stanów zapasów materiałów według cen zakupu. Do konta 310 prowadzona była ewidencja szczegółowa według podziałek klasyfikacji budżetowej wydatków – pozwalająca na ustalenie obrotów i stanu zapasów na koniec okresu sprawozdawczego i na termin inwentaryzacji według ich źródeł finansowania.

¹¹ Pismo z dnia 13 lutego 2013 r. oraz pismo z dnia 4 czerwca 2013 r.

¹² Zarządzenie Nr 31 Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie likwidacji Centrum Informacji o Środowisku (Dz.Urz. MŚ z 2012 r., poz. 32).

Wykazana wartość zapasów w sprawozdaniu finansowym dotyczyła zinwentaryzowanego stanu tych zapasów na dzień 31 grudnia 2013 r. Inwentaryzacja w zakresie zapasów została przeprowadzona w drodze weryfikacji salda konta 310 i 300, która nie wykazała różnic inwentaryzacyjnych. Inwentaryzacja zapasów w drodze spisu z natury była przeprowadzona na dzień 31 grudnia 2012 r.

Na dzień bilansowy nie wystąpiły okoliczności uzasadniające utworzenie odpisów aktualizujących wartość zapasów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

W toku kontroli stwierdzono, że sprzęt komputerowy po zakupie, a przed wydaniem do użytkowania nie jest składowany w magazynie Ministerstwa Środowiska, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w części „Ustalone nieprawidłowości”.

W toku kontroli stwierdzono, że ewidencja sprzętu komputerowego prowadzonego w systemie QNT nie zawiera daty wydania do użytkowania sprzętu zakupionego do końca 2011 r. Do systemu QNT nie zostały przeniesione wszystkie dane historyczne dotyczące poszczególnych środków trwałych z wcześniej użytkowanego systemu. Zostały natomiast przeniesione dane dotyczące miejsca użytkowania i użytkownika sprzętu komputerowego.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego wyjaśniła, że dane (data wydania, miejsce użytkowania oraz użytkownika) w odniesieniu do kupowanych komputerów po wdrożeniu systemu QNT wprowadzane są do systemu na bieżąco.

Ze względu na brak, w systemie QNT, danych o dacie wydania sprzętu komputerowego do użytkowania sprzed 2012 r. nie było możliwe ustalenie pełnej wartości sprzętu niewydanego do użytkowania. Wartość sprzętu komputerowego zakupionego w 2013 r. i niewydanego do użytkowania wyniosła 27.322,52 zł.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 3973-4095)

Należności

Na dzień 31 grudnia 2013 r. należności wyniosły 1.025.354,43 zł., z czego należności z tytułu dostaw i usług 465.177,34 zł, pozostałe należności 560.177,09 zł. Z pozostałych należności kwota 465.025,00 zł dotyczyła należności z tytułu dochodów budżetowych.

Należności wyceniono w kwocie wymaganej zapłaty, tj. łącznie z odsetkami należnymi na dzień bilansowy. Wyrażone w walucie obcej wyceniono według średniego kursu ogłoszonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Z łącznej kwoty należności na dzień 31 grudnia 2013 r. kwota 1.447.141,55 zł stanowiła należności przeterminowane, z tego 1.109.599,63 zł to należność główna, a 337.541,92 zł odsetki. Należności przeterminowane z tytułu zawartych umów na odpłatne korzystanie z informacji geologicznej stanowiły 76,4% wszystkich należności. Należności przeterminowane w kwocie 30.656,37 zł zostały uregulowane w 2014 r. Dotyczyły one lat 2004–2013. W ramach działań windykacyjnych Biuro Finansowe Ministerstwa Środowiska wysyłało wezwania do zapłaty, przekazywało sprawy do departamentu odpowiedzialnego merytorycznie (Departament Geologii i Koncesji Geologicznych) oraz do Departamentu Prawnego w celu sądowego dochodzenia należności.

Należności wykazane w bilansie zostały zawyżone o kwotę 10.368,00 zł w związku z nieutworzeniem odpisów aktualizujących, o których mowa w art. 35 b. uor.

W aktywach bilansu nie wykazano należności przedawnionych lub umorzonych.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 3493-3535, 3538-3545, 3593, 3777-3780, 3782-3787)

Krótkoterminowe aktywa finansowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. jednostka wykazała krótkoterminowe aktywa finansowe w kwocie 236.801,85 zł. Obejmowały one w całości środki pieniężne na rachunkach bankowych zgromadzonych z tytułu: środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w kwocie 135.030,28 zł oraz sum depozytowych w kwocie 101.771,57 zł.

Stan środków pieniężnych zaniżony został w bilansie na dzień 31.12.2013 r. o kwotę 4.842.781,60 zł w związku z zaksięgowaniem w księgach rachunkowych 2013 r. operacji dokonanych w 2014 r. w okresie przejściowym¹³, na rachunkach bankowych dochodów i wydatków jednostki.

W Ministerstwie Środowiska były prowadzone kasy: złotówkowa, dewizowa i Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Stan środków pieniężnych na koniec 2013 r. w każdej z ww. kas wyniósł 0,00 zł.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 2467, 3357- 3358, 3438, 3942-3946)

Fundusz

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano fundusz w wysokości (minus) -28.787.600,28 zł, w tym fundusz jednostki (minus) -848.307.279,02 zł, wynik finansowy netto (zysk) 819.519.678,74 zł.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 2405-2446, 2990-2992)

Zobowiązania krótkoterminowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. zobowiązania wyniosły 3.191.965,31 zł., z czego zobowiązania z tytułu dostaw i usług – 195.084,32 zł, zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i świadczeń – 464.843,89 zł, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń – 2.428.290,20 zł, pozostałe zobowiązania – 1.975,33 zł oraz sumy depozytowe – 101.771,57 zł.

Zobowiązania wyceniono w kwocie wymagającej zapłaty, tj. łącznie z odsetkami należnymi na dzień bilansowy. Zobowiązania wyrażone w walucie obcej wyceniono według średniego kursu ogłoszonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Stan zobowiązań został zawyżony o kwotę 695,82 zł z tytułu ujęcia w bilansie zawyżonego o ww. kwotę salda Ma konta 234. Nieprawidłowość została opisana w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 2957-2989, 2993, 3009, 3020-3021, 3085-3136)

Rezerwy na zobowiązania

Jednostka nie wykazała w bilansie na dzień 31 grudnia 2013 r. rezerw na zobowiązania, ze względu na nieujęcie w księgach rachunkowych pewnych lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłych zobowiązań będących skutkiem toczących się postępowań sądowych. Wartość roszczeń wynikających ze złożonych pozwów wynosi 3.084.935,99 zł. Również roszczenia w kwocie 3.000.64,00 zł wynikające z dwóch pozwów złożonych, w 2014 r. nie zostały ujęte w księgach rachunkowych 2014 r. jako pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa

¹³ Okres przejściowy, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz.U. Nr 245, poz. 1637 z późn. zm.).

przyszłe zobowiązania będące skutkiem toczących się postępowań sądowych oraz nie utworzono rezerwy na przyszłe zobowiązania z ww. tytułów.

Zbadany obszar został szczegółowo opisany w części „Ustalone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W Ministerstwie Środowiska nie zostały opracowane procedury dotyczące tworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania, ponieważ według wyjaśnień Dyrektora Generalnego MŚ wystarczające jest bezpośrednie stosowanie dyspozycji art. 35d ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości w odniesieniu do toczących się postępowań sądowych oraz stosowanie się do obowiązującej w MŚ Polityki rachunkowości oraz procedur kontroli finansowej.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 3446-3455, 4269, 4824-4827)

Fundusze specjalne

Wykazany w bilansie stan funduszy specjalnych na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosi 694.348,31 zł i dotyczy Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS).

ZFŚS wyceniono w wartości nominalnej i prawidłowo wykazano w sprawozdaniu. W kwocie 599.358,53 zł stanowiącej odpis na ZFŚS ujęto odpis podstawowy dotyczący pracowników MŚ, emerytów i rencistów oraz osób niepełnosprawnych. Drugą co do wielkości pozycją przychodów ZFŚS były spłaty rat pożyczek w kwocie 521.435,95 zł. Największe koszty ZFŚS stanowiły dopłaty do wypoczynku – 433.050 zł oraz pożyczki mieszkaniowe – 419.000 zł. Stan środków na wydzielonym rachunku bankowym na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniósł 135.030,28 zł i był zgodny z ewidencją księgową i wyciągiem bankowym.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 2160-2372, 4097-4127, 4258-4261)

Rozliczenia międzyokresowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. rozliczenia międzyokresowe wyniosły 636.092.356,26 zł. Dotyczyły opłat za koncesje i licencje dla umów dotyczących ustanowienia użytkowania górniczego oraz udostępniania informacji geologicznej w kwocie 601.648.394,01 zł oraz składek do organizacji międzynarodowych w kwocie 34.443.962,25 zł., w tym m.in. EUMETSAT – 26.081.773,97 zł.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 1880, 2405-2446, 4150, 4151-4153)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

W rachunku zysków i strat wykazano przychody i zyski w kwocie 1.053.786.348,08 zł, koszty i straty 234.266.669,34 zł, oraz wynik finansowy (zysk) w kwocie 819.519.678,74 zł.

Pozycje rachunku zysków i strat, z wyjątkiem stwierdzonych nieprawidłowości, ujęto w sposób kompletny, zgodnie z zasadą memoriału i współmierności, z uwzględnieniem zasady ostrożności wyceny.

Wynik finansowy jednostki został zawyżony o kwotę 20.836,37 zł, w związku z zaniżeniem kosztów poprzez niedokonanie odpisów aktualizujących należności budżetowe na kwotę 10.368 zł oraz w związku z zawyżeniem umorzenia wartości niematerialnych i prawnych na kwotę 31.204,37 zł. Ww. nieprawidłowości zostały opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 2405-2446, 2990-2992)

Zestawienie zmian w funduszu jednostki za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

W sprawozdaniu stan początkowy funduszu był niższy od funduszu wykazanego w bilansie Ministerstwa Środowiska o wartość mienia zlikwidowanego Centrum Informacji o Środowisku, tj. o kwotę 341.153,25 zł. Stan funduszu na dzień 31 grudnia 2013 r. oraz wynik finansowy za 2013 r. wykazane w zestawieniu zmian w funduszu zgodne są z odpowiednimi danymi wykazanymi w bilansie i rachunku zysków i strat.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 2405-2446, 2990-2992)

W sprawozdaniu finansowym obejmującym np. operacje właściwe dla dysponenta I stopnia wykazano:

Należności

Na dzień 31 grudnia 2013 r. należności wyniosły 1.582.451.035,22 zł i w całości dotyczyły rozliczeń z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych. W ramach ww. należności kwota 1.211.419.538,19 zł stanowiła nierozliczone płatności zaliczkowe zrealizowane na rzecz beneficjentów z budżetu środków europejskich przez Instytucje Wdrażające PO liŚ Priorytety I-V, a kwota 371.031.497,03 zł dotyczyła niewykorzystanych zaliczek wypłaconych beneficjentom PO liŚ, Priorytety I-V, w latach 2010–2012 i zwróconych na rachunek Ministerstw Finansów w Banku Gospodarstwa Krajowego w latach następnych, tj. 2011–2013. Ze względu na brak możliwości wykazania w sprawozdaniu budżetowym Rb-27 UE¹⁴ zwrotów zaliczek wypłaconych przed okresem sprawozdawczym, do czasu wydania nowego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁵ nie było możliwości dokonania pełnego rozliczenia płatności zrealizowanych w latach poprzednich, tj. dokonania odpowiedniego przeksięgowania na fundusz jednostki (konto 800), na podstawie sprawozdania Rb-27 UE.

Należności wyceniono w kwocie wymaganej zapłaty bez naliczenia odsetek na dzień bilansowy, ponieważ w całości dotyczą środków ujętych w budżecie środków europejskich, w stosunku do których nie są określane terminy wymagalności.

(dowód: akta kontroli str. 124-157, 1572-1573, 2709-2712, 2883-2887)

Fundusz

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano fundusz w wysokości 1.541.748.483,67 zł, w tym fundusz jednostki 1.052.632.205,25 zł, wynik finansowy netto (zysk) 489.116.278,42 zł.

Stan funduszu wyceniono w wartości nominalnej i prawidłowo wykazano w bilansie chociaż z powodu braku możliwości wykazania w Rb-28 UE zwrotów płatności z budżetu środków europejskich, co zostało opisane w części dotyczącej należności, fundusz został zawyżony o kwotę 371.031.497,03 zł.

(dowód: akta kontroli str.124-177, 2308)

Krótkoterminowe aktywa finansowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. jednostka wykazała krótkoterminowe aktywa finansowe w kwocie 1.773.551,31 zł. Obejmowały one w całości środki pieniężne na rachunkach bankowych.

¹⁴ Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

¹⁵ Dz.U. z 2014 r., poz. 119.

Stan środków pieniężnych zanizony został w bilansie na dzień 31.12.2013 r. o kwotę 1.773.551,31 zł w związku z zaksięgowaniem w księgach rachunkowych 2013 r. operacji dokonanych w 2014 r. w okresie przejściowym, na rachunkach bankowych dochodów i wydatków jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 124, 1322-1327, 2308, 2830-2831, 2894)

Zobowiązania krótkoterminowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. zobowiązania wyniosły 40.702.551,55 zł i w całości dotyczyły rozliczeń z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych. Nadpłacone, przez fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dochody przekazane w 2013 r. państwowym jednostkom budżetowym na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej stanowiły 64,3% (26.165.112,22 zł) całości zobowiązań krótkoterminowych. Zobowiązania wyceniono w kwocie nominalnej, bez odsetek na dzień bilansowy¹⁶. Powyższe zobowiązania zostały uregulowane do dnia sporządzenia bilansu dysponenta I stopnia.

(dowód: akta kontroli str. 124, 1322-1327, 2308, 2830-2831, 2888-2891, 2894, 3152, 4829-4835)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

W rachunku zysków i strat wykazano przychody i zyski w kwocie 489.116.278,42 zł, kosztów i strat dysponent I stopnia nie wykazał wobec czego wynik finansowy (zysk) był równy w kwocie przychodów i wyniósł 489.116.278,42 zł.

Pozycje rachunku zysków i strat, ujęto w sposób kompletny, zgodnie z zasadą memoriału i współmierności, z uwzględnieniem zasady ostrożności wyceny.

(dowód: akta kontroli str. 135-138, 2308, 3678)

Zestawienie zmian w funduszu jednostki za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

W sprawozdaniu prawidłowo wykazano dane dotyczące stanu początkowego, zwiększeń oraz zmniejszeń funduszu. Stan funduszu na dzień 31 grudnia 2013 r. oraz wynik finansowy za 2013 r. wykazane w zestawieniu zmian w funduszu zgodne są z odpowiednimi danymi wykazanymi w bilansie i rachunku zysków i strat.

W wyniku wprowadzenia, od dnia 1 stycznia 2013 r., nowej „Polityki rachunkowości Ministra Środowiska jako dysponenta części budżetowej 22 – Gospodarka wodna i części 41 – Środowisko” do ewidencji bilansowej wprowadzono płatności z budżetu środków europejskich, realizowanych na rzecz beneficjentów PO liŚ I-V, co spowodowało zwiększenie funduszu jednostki o wartość płatności zrealizowanych w latach 2010–2013, w tym w 2013 r. w kwocie 2.781.296.184,14 zł. Jednocześnie fundusz został zmniejszony o kwotę wydatków rozliczonych w latach 2009–2013, w tym w 2013 r. na kwotę 2.877.138.357,32 zł. W związku z powyższym brak jest porównywalności danych w zakresie sprawozdania finansowego.

(dowód: akta kontroli str. 138-144, 2308, 3678)

NIK stwierdza, że z wyjątkiem stwierdzonych nieprawidłowości:

¹⁶ Zagadnienie dotyczące zwrotu nadpłaty dochodów z ewentualnymi odsetkami z tytułu środków przekazanych przez fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej przez państwowe jednostki budżetowe zostało opisane w wystąpieniu pokontrolnych skierowanym do Ministra Finansów po kontroli nr P/14/057 p.n. Wykonywanie przez państwowe jednostki budżetowe zadań dofinansowanych z rezerwy celowej utworzonej w budżecie państwa na podstawie ustawy – Prawo ochrony środowiska.

- „częstkowe” sprawozdania finansowe Ministerstwa Środowiska za rok 2013 były kompletne,
- dane w nich wykazane wynikały z ksiąg rachunkowych, z odpowiednich obrotów sald kont analitycznych i syntetycznych,
- kwalifikacja danych do odpowiednich pozycji sprawozdania była zgodna z ich treścią ekonomiczną,
- w sprawozdaniu finansowym ujawniono wszystkie zdarzenia jakie zaistniały od daty bilansu do dnia jego przyjęcia,
- pozycje aktywów i pasywów, kosztów i przychodów były kompletne, tj. wszystkie składniki w sprawozdaniu zostały ujęte, były zgodne ze stanem faktycznym, zapisów w księgach dokonano we właściwym okresie i odpowiednio je udokumentowano. Składniki te zostały potwierdzone w toku inwentaryzacji, poprawnie je wyceniono, prawidłowo amortyzowano, uwzględniając zasadę ostrożności i prezentując zgodnie z ustawą o rachunkowości. Ministerstwo Środowiska posiada prawa i obowiązki w odniesieniu do prezentowanych składników.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak sporządzenia sprawozdania finansowego jednostki budżetowej za 2013 r.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych jednostki, o których mowa w § 1 pkt 3 i 4, sporządzają sprawozdanie finansowe składające się z:

- 1) bilansu;
- 2) rachunku zysków i strat (wariant porównawczy);
- 3) zestawienia zmian w funduszu.

Minister Środowiska w wyjaśnieniach podał, że „zgodnie z zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie *regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Środowiska*, w strukturze wewnętrznej MŚ funkcjonuje:

- ✓ Departament Ekonomiczny, który realizuje zadania Ministra Środowiska, jako dysponenta części budżetowych 22 i 41, tj. dysponenta I stopnia.
Zadania te związane są z pełnieniem funkcji dysponenta nadrzędnego wobec innych jednostek podległych i nadzorowanych. Dotyczą m.in. zasileń środkami budżetowymi jednostek podległych, w tym również Biura Finansowego, działalności dotacyjnej, zadań związanych z opracowywaniem projektu budżetu oraz łącznych sprawozdań budżetowych i finansowych, a także wynikających z pełnienia przez Ministra Środowiska funkcji Instytucji Pośredniczącej dla Priorytetów I-V PO IiŚ;
- ✓ Biuro Finansowe, które realizuje zadania Ministra Środowiska jako dysponenta III stopnia części budżetowych 22 i 41, w tym prowadzi obsługę finansowo-księgową MŚ.

Dysponenci I i III stopnia posiadają odrębne rachunki bankowe dochodów i wydatków oraz odrębne systemy finansowo-księgowo, a co za tym idzie – odrębnie sporządzają sprawozdania budżetowe oraz finansowe.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. Ministerstwo Środowiska – Biuro Finansowe (dysponent III stopnia) sporządziło sprawozdanie finansowe, które następnie zostało przekazane do dysponenta nadrzędnego, którego funkcję pełni Departament Ekonomiczny. Sprawozdanie to, podobnie jak sprawozdania pozostałych jednostek podległych i nadzorowanych, zostało następnie włączone do łącznego sprawozdania finansowego Ministra Środowiska – dysponenta części budżetowej 22 i 41.”

(dowód: akta kontroli, str. 1731-1736)

2. Błędne dane w sprawozdaniu ze względu na błędy w księgach rachunkowych mających wpływ na sprawozdawczość w zakresie:

a. Umorzenia wartości niematerialnych i prawnych:

- system Sowa 1 (numer inwentarzowy Opr-064497) – dokonano umorzenia w 2013 r. w kwocie 3.130,80 zł zamiast 2.570,04 zł (zawyżenie umorzenia o kwotę 560,76 zł) stosując niewłaściwą stawkę amortyzacyjną, tj. 240,83 zł zamiast 214,17 zł, czyli stawkę ustaloną w księgach rachunkowych (50%). Ponadto przyjęto 13 miesięczny okres amortyzacji w 2013 r. Główna Księgowa Ministerstwa nie potrafiła wyjaśnić dlaczego zastosowano taką stawkę;
- licencja wieczysta – DC Prof. (Opr-068485) o wartości początkowej 51.068,37 zł i Roczny dostęp do aktualizacji (Opr-068486) o wartości początkowej 10.218,84 zł zastosowano umorzenie jednorazowe, zamiast stawki 50% przez co zawyżono umorzenie o łączną kwotę 30.643,61 zł. Obie wartości niematerialne i prawne zostały przyjęte do ewidencji w dniu 19 grudnia 2012 r. Główna Księgowa Ministerstwa w wyjaśnieniach podała, że błąd zostanie naprawiony w 2014 r.,

Zgodnie z opisem konta 071 – „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych” zawartym w załączniku nr 2 – *Zakładowy Plan Kont w Ministerstwie Środowiska do Procedur Kontroli finansowej* zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska w dniu 4 września 2012 r., a następnie do *Polityki Rachunkowości oraz Procedur Kontroli Finansowej Ministerstwa Środowiska* zatwierdzonej przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Środowiska w dniu 2 października 2013 r. „Umorzenie (...) wartości niematerialnych i prawnych nalicza się od miesiąca następnego po miesiącu, w którym nastąpiło przyjęcie (...) wartości niematerialnej i prawnej. Dla umorzenia (...) wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się metodę liniową. Okres umorzenia wartości niematerialnych i prawnych wynosi 24 miesiące”. Nie dotyczy to wartości niematerialnych prawnych o wartości nieprzekraczającej kwoty określonej w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych (obecnie zgodnie z art. 16f ust. 3 ww. ustawy jest to kwota 3.500 zł) ewidencjonowanych na koncie 020-02, które podlegają umorzeniu jednorazowo w pełnej wartości w miesiącu wydania ich do użytkowania.

(dowód: akta kontroli, str. 718–866)

b. Niewprowadzenia do ksiąg inwentarzowych oraz ksiąg rachunkowych części wartości niematerialnych i prawnych przejętych po likwidacji Centrum Informacji o Środowisku. W toku kontroli stwierdzono, że mienie przejęte po

likwidacji CIOŚ zostało wprowadzone do ewidencji księgowej na podstawie dowodów przychodowych: OT 22 – Nieodpłatne przyjęcie nowego środka trwałego, OT 23 – Nieodpłatne przyjęcie nowych WNIIP oraz OT 27 – Nieodpłatne przyjęcie wyposażenia w łącznej wartości początkowej 1.973.947,38 zł i umorzeniu w kwocie 1.551.576,80 zł, co było niezgodne z odpowiednimi wartościami ujętymi w Aneksie do załącznika do protokołu przekazania składników majątku Skarbu Państwa przez CIOŚ – w likwidacji na rzecz Ministerstwa Środowiska sporządzonym w dniu 21 grudnia 2012 r., tj. 2.027.323,01 zł i 1.604.952,47 zł. Różnice wartości początkowej i wartości umorzenia majątku przejętego po CIOŚ wynikają z niewprowadzenia do ksiąg inwentarzowych składników wartości niematerialnych i prawnych ujętych na drugiej stronie wyżej przywołanego aneksu, gdzie ujęto wartości niematerialne i prawne w całości umorzone o wartości początkowej 53.753,63 zł.

Zgodnie z art. 20 ust.1 uor do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

(dowód: akta kontroli, str. 1653-1655, 3881-3906)

Główny Księgowy Ministerstwa podała w wyjaśnieniach, że nieuwjęcie składników wartości niematerialnych i prawnych w księgach inwentarzowych i księgach rachunkowych ujętych na str. 2 aneksu o wartości netto 0,00 zł wynika z błędu pracownika, który zostanie naprawiony w listopadzie 2014 r. odpowiednią korektą zapisów w księgach inwentarzowych i rachunkowych.

(dowód: akta kontroli, str. 4816-4821)

3. Zadekretowanie i zaksięgowania podatku od nieruchomości położonych przy ul. Wawelskiej 52/54, ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 23 i ul. Szczęśliwickiej 60 (grunty i budynki) w kwocie 157.941 zł za 2013 r. na koncie 201 – *Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami* zamiast na koncie 225 – *Rozrachunki z budżetami*, zgodnie treścią Zakładowego Planu Kont.

Główny Księgowy Ministerstwa w wyjaśnieniach podała, że zadekretowanie i zaksięgowanie podatku od nieruchomości za 2013 r. na koncie 201 zostały dokonane pomyłkowo. Sposób dekretacji i zaksięgowania nie miał wpływu na dane prezentowane w sprawozdaniach.

(dowód: akta kontroli, str. 1091-1092)

4. Niedokonanie odpisów aktualizujących należności długoterminowe w kwotach:

- 4.147,20 zł – umowa nr 182/IG/2005/1,
- 6.220,80 zł – umowa nr 291/IG/2007,

pomimo że ww. firmy nie uregulowały należności z terminem płatności przypadającym na 2013 r.

Było to działanie niezgodne z art. 35 b ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi że wartość należności aktualizuje się, uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty, poprzez dokonanie odpisu aktualizującego w odniesieniu do m.in. należności, z których zapłatą dłużnik zalega, jak również wobec należności nieprzeteterminowanych.

Również opis do konta 290 – *Odpisy aktualizujące należności – dochody* zawarty w Zakładowym Planie Kont Ministerstwa Środowiska – dysponenta III stopnia

stanowi, że odpisów aktualizujących dokonuje się w odniesieniu do należności wątpliwych wymienionych w art. 35 b ust. 1 ustawy o rachunkowości.

(dowód: akta kontroli, str. 3525-3527, 3533-3536, 3593, 3778-3779)

Główny Księgowy Ministerstwa w wyjaśnieniach podała, że w przypadkach wymienionych kontrahentów nie można było stwierdzić jednoznacznie, że zachodzi znaczny stopień prawdopodobieństwa nieściągalności, których termin zapłaty określony został na lata przyszłe.

(dowód: akta kontroli, str. 3535)

5. Zakupiony sprzęt komputerowy nie był składowany w magazynie Ministerstwa Środowiska (na podstawie dowodu PZ), a następnie wydawany użytkownikowi na podstawie dowodu RW, pomimo że w Polityce rachunkowości oraz procedurach kontroli finansowej Ministerstwa Środowiska (dział VIII Gospodarka magazynowa, rozdział III dokumentacja i ewidencja obrotu materiałów, pkt 7 ustalono, że magazynier przekazuje na bieżąco kopie druków RW osobie prowadzącej księgi inwentarzowe, w których zawarte są informacje dotyczące pobrania z magazynu wyposażenia o charakterze zespołów komputerowych.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego w wyjaśnieniach podała, że „załącznik nr 1 do Karty dokumentów nr 45, Opis do dowodu zapłaty będący załącznikiem do Polityki rachunkowości oraz procedury kontroli finansowej Ministerstwa Środowiska z dnia 2 października 2013 r. zawiera rubryki, które muszą zostać wypełnione przez osoby odpowiedzialne za wprowadzanie sprzętu komputerowego (środków trwałych) do ksiąg inwentarzowych. Dowód zapłaty (faktura) i Opis do dowodu zapłaty przed przekazaniem do Biura Finansowego uzupełniany jest przez administratora środków trwałych w odpowiednich rubrykach oraz wprowadzany do księgi inwentarzowej w systemie QNT z adnotacją gdzie dany sprzęt komputerowy (środek trwały) się znajduje.

(dowód: akta kontroli, str. 743-744, 4046-4048, 4053-4060)

6. W Ministerstwie Środowiska, w 2013 r., nie zostały dokonane odpisy aktualizujące następujących należności krótkoterminowych:

- 4.147,20 zł z tytułu należności głównej – umowa nr 182/IG/2005/1,
- 6.220,80 zł z tytułu należności głównej – umowa nr 291/IG/2007

choć termin płatności upłynął odpowiednio dnia 30 czerwca 2013 r. i dnia 31 lipca 2013 r.

(dowód: akta kontroli, str. 3533-3535, 3593, 3777-3780)

Główny Księgowy Ministerstwa w wyjaśnieniach podała, że niedokonanie odpisów aktualizujących w stosunku do wymienionych kontrahentów wynikało z błędnie przyjętej interpretacji zapisów obowiązującej w Ministerstwie polityki rachunkowości przez pracownika dokonującego tych operacji księgowych. Zgodnie z zapisami art. 35b ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości odpisów aktualizujących dokonuje się w stosunku do „Należności przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców – w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu, w tym także ogólnego, na nieściągalne należności”.

(dowód: akta kontroli, str. 3535)

7. Rozbieżności pomiędzy pozycją bilansową „Zobowiązania krótkoterminowe” a ewidencją księgową – w bilansie ujęto kwotę wyższą o 695,82 zł niż wynika to z salda Ma konta 234.

Według bilansu na dzień 31 grudnia 2013 r. zobowiązania krótkoterminowe stanowiły łączną kwotę 3.191.965,31 zł, natomiast według zestawienia obrotów i sald kont zespołu „2” strona Ma (konta: 201 (159.792,79 zł), 203 (1.327,10 zł), 221 (33.964,43 zł), 229 (464.843,89 zł), 231 (2.428.290,20 zł), 234 (1.279,51 zł), 240 (101.771,57 zł) razem: 3.191.269,49 zł, różnica 695,82 zł. Prawidłowe kwoty: 1.975,33 zł pozostałe zobowiązania – saldo Ma konta 234, razem zobowiązania krótkoterminowe – 3.191.965,31 zł.

(dowód: akta kontroli str. 872-875, 1334-1335, 1463-1571, 2478-2706, 2957-2963, 3137-3144)

3. Główny Księgowy dysponenta III stopnia (Centrali Ministerstwa Środowiska) wyjaśniła, iż: „rozbieżność pomiędzy bilansem a ewidencją księgową w kwocie 695,82 zł wynika z błędnej prezentacji danych w zestawieniu w systemie informatycznym QNT. W dniu 23 stycznia 2014 r. otrzymaliśmy zestawienie transakcji dokonanych przy użyciu kart Visa od dnia 26.11 do 25.12.2013 r. Do ewidencji księgowej zostało wprowadzone zobowiązanie – zapłata za usługę hotelową kartą Visa przez pracownika MŚ na konta rozrachunkowe 234/201, zapłata za transakcje dotyczące 2013 r. nastąpiła w dniu 23 stycznia 2014 r. Ww. zobowiązanie wykazane zostało na koncie 201 strona Ma, natomiast na koncie 234 w zestawieniu kwota 695,82 została pokazana ze znakiem „-” po stronie Ma zamiast po stronie WN jako należność (wydruki w załączeniu), ponieważ na dzień rozliczenia z BOŚ nie otrzymaliśmy faktury za usługę hotelową. Z w/w przyczyny zobowiązania konta 234 strona Ma na zestawieniu zostały niesłusznie zmniejszone o kwotę 695,82 zł. W 2014 r. błędna prezentacja danych na zestawieniach w systemie informatycznym QNT została poprawiona po zamknięciu ksiąg rachunkowych 2013 r.”

(dowód: akta kontroli str. 3138-3144)

8. Niewykazanie w bilansie według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. rezerw na zobowiązania w kwocie 3.084.935,99 zł, ze względu na nieujęcie w księgach rachunkowych przyszłych zobowiązań będących skutkiem toczących się sześciu postępowań sądowych wynikających z powodztw:

- o zapłatę z 415 KC – 2.600.000 zł,
- o odszkodowanie – 386.574 zł,
- o zwrot kar umownych – 51.682 zł,
- o przywrócenie do pracy i zadośćuczynienie – 35.000 zł,
- o zapłatę za szkody w uprawach – 4.349,99 zł
- o zapłatę za szkody w uprawach – 7.330 zł.

Jednostka nie opracowała i nie przeprowadziła procedury oszacowania, z uwzględnieniem stopnia prawdopodobieństwa zapłaty, rezerw na przyszłe zobowiązania będące skutkiem toczących się postępowań sądowych.

Nieutworzenie rezerw stanowiło naruszenie art. 35 b ust.1 pkt 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym rezerwy tworzy się na pewne lub w dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania, których kwotę można wiarygodnie oszacować, będące między innymi skutkiem toczących się postępowań sądowych.

W odniesieniu do tych kwot występuje ryzyko ich zapłaty, a wynika ono z faktu złożenia pozwów sądowych. Jednostka nie dokonała jednak oszacowania skutków postępowań sądowych, a skala toczących się spraw nie pozwoliła na ich oszacowanie w trakcie kontroli.

(dowód: akta kontroli, str. 3447-3453, 4270- 4342, 4351-4378, 4399-4799)

Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego Ministerstwa Środowiska w wyjaśnieniach podał, że zobowiązania z prowadzonych spraw sądowych nie są to zobowiązania pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa. Roszczenia odszkodowawcze w sprawach prowadzonych przez Departament Prawny Ministerstwa Środowiska (...) wynikają głównie ze szkód poczynionych przez zwierzęta. Postępowania te trwają latami a kwota która zostanie zasądzona, jeżeli w ogóle dojdzie do zasądzenia, jest trudna do przewidzenia i zasadniczo różni się od kwoty dochodzonej pozwem. W związku z powyższym art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości, którego dyspozycja wymaga, aby zobowiązania były pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa i których kwotę można oszacować, nie mógł mieć zastosowania w prowadzonych przez Departament Prawny postępowaniach. O tej okoliczności rozstrzygają konkretne stany faktyczne i prawne ujawnione w prowadzonych sprawach sądowych.

(dowód: akta kontroli, str. 3446-3447)

Główny Księgowy Ministerstwa w wyjaśnieniach podała, że „w roku 2013 (...) nie dokonano utworzenia rezerwy na zobowiązania, (...), ponieważ zgodnie z przytoczonym art. 3 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (...), w którym definiuje się pojęcie rezerwy jako zobowiązania, którego termin wymagalności lub kwota nie są pewne oraz zgodnie z art. 35d ust. 1 pkt 1 ww. ustawy „rezerwy” tworzy się na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności na straty ze (...) skutków toczącego się postępowania sądowego, ponieważ do ww. toczących się spraw, nie można było zastosować/określić warunków, jakie powinny być spełnione by utworzyć rezerwę na zobowiązania. Dodatkowo, zwracam uwagę, że zgodnie z art. 28 ust.1 pkt 9, rezerwy na dzień bilansowy wycenia się w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości”.

(dowód: akta kontroli, str. 4269)

Dyrektor Generalny w wyjaśnieniach podała, że w zakresie rezerw wymienianych w art. 35 d ust. 1 uor (...) należy uznać, że wystarczające jest bezpośrednie stosowanie dyspozycji tego przepisu oraz stosowanie się do obowiązującej w Ministerstwie Środowiska Polityki rachunkowości oraz procedur kontroli finansowej. W razie realizacji dyspozycji przywołanego przepisu, zostanie utworzona rezerwa wymagana tymże unormowaniem.

(dowód: akta kontroli, str. 4825)

Zdaniem NIK, nie można zgodzić się ze stanowiskiem Zastępcy Dyrektora Departamentu Prawnego Ministerstwa Środowiska, że charakter postępowań sądowych oraz trudność w przewidzeniu kwoty jaka może zostać zasądzona jest wystarczającym powodem do odstąpienia tworzenia rezerw z tego tytułu, bowiem sam fakt złożenia pozwów do sądu stanowi ryzyko powstania w przyszłości zobowiązań. NIK również nie podziela stanowiska Dyrektora Generalnego, o wystarczającym uregulowaniu tego obszaru w MŚ, bowiem nie zostały określone warunki i tryb szacowania kwoty rezerwy w odniesieniu do toczących się spraw sądowych.

Odpowiedzialność, o której mowa w art. 4 ust.5 ustawy o rachunkowości, za powyższą nieprawidłowość ponosi Dyrektor Generalny Ministerstwa Środowiska.

9. Nieujęcie w księgach rachunkowych 2014 r. przyszłych zobowiązań, w kwocie 3.000.648 zł, będących skutkiem toczących się dwóch niżej wymienionych spraw sądowych i w konsekwencji nieutworzenie rezerwy na przyszłe zobowiązania:

- o odszkodowanie z tytułu zaniechania wykonywania władzy publicznej – 648 zł,
- o zapłatę z tytułu wyrządzonej szkody – 3.000.000 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 3446-3454, 4343-4350, 4379-4398)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela stanowiska Zastępcy Dyrektora Departamentu Prawnego Ministerstwa Środowiska, że przepis art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości „nie mógł mieć zastosowania w prowadzonych przez Departament Prawny postępowaniach” ze względu na stopień prawdopodobieństwa wystąpienia przyszłych zobowiązań oraz ze względu na długotrwałość toczących się postępowań, a także rozbieżności pomiędzy kwotą dochodzoną przez powoda a faktycznie zasądzoną. NIK ma także odmienne zadanie od stanowiska Głównego Księgowego Ministerstwa, która w wyjaśnieniach podała m.in., że „do ww. toczących się spraw, nie można było zastosować/określić warunków, jakie powinny być spełnione by utworzyć rezerwę na zobowiązania”.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 i 5 uor wyceniając poszczególne pozycje aktywów i pasywów stosuje się rzeczywiście poniesione na ich wytworzenie koszty, z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności należy w tym celu w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, uwzględnić m.in. rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty.

Stanowisko NIK w sprawie nieutworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania zostało przedstawione w punkcie 8 Ustalonych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli, str. 3446-3447, 4267)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Dysponent I stopnia do własnego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2013 r. sporządził „Wprowadzenie do sprawozdania finansowego dysponenta części budżetowej za 2013 r.” W ww. opracowaniu zostały zaprezentowane dochody budżetowe zrealizowane w 2013 r. w szczególności klasyfikacji budżetowej oraz (w formie opisowej) tytuły, z których uzyskano te dochody, a także jednostki (grupy jednostek) podległe i nadzorowane, za pośrednictwem których dochody te zasiliły budżet państwa. W analogicznym układzie zostały zaprezentowane wydatki budżetowe oraz budżet środków europejskich. Szczegółowo został opisany również stan należności i zobowiązań według stanu na dzień bilansowy oraz skutki wprowadzenia zmiany Polityki rachunkowości na fundusz jednostki i innych pozycji sprawozdania finansowego w zakresie porównywalności danych. Zamieszczono wzmiankę o przeprowadzonej inwentaryzacji.

Jako wyraz działań w ramach dobrych praktyk, NIK wskazuje na sporządzenie części opisowej do sprawozdania finansowego dysponenta I stopnia.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁷, wnosi o:

1. sporządzanie sprawozdania finansowego jednostki, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
2. zwiększenie skuteczności systemu kontroli w zakresie dokonywanych odpisów aktualizujących należności krótko- i długoterminowe;
3. opracowanie procedury w zakresie tworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania;
4. opracowanie zasad rzetelnego dokumentowania inwentaryzacji przez dysponenta I stopnia;
5. wyeliminowanie błędów w systemie QUORUM oraz weryfikację danych w zakresie ewidencjonowania środków trwałych na kartotekach środków trwałych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 23 grudnia 2014 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Wojciech Kutyla

¹⁷ Dz.U. z 2012 r., poz.82 z późn. zm.